

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย การจัดการแหล่งเรียนรู้ป่าห้วยป้อม สู่หลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนกับสถานศึกษาและองค์กรท้องถิ่นในพื้นที่ อำเภอสอง จังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของชุมชน สถานศึกษา องค์กรท้องถิ่นในพื้นที่และศักยภาพของป่าห้วยป้อมและเพื่อหารูปแบบการจัดการแหล่งเรียนรู้ป่าห้วยป้อมสู่หลักสูตรสถานศึกษาที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยความร่วมมือของชุมชนกับสถานศึกษาและองค์กรท้องถิ่นในพื้นที่อำเภอสอง จังหวัดแพร่ ได้เป็นงานวิจัยเชิงพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสองพิทยาคม โรงเรียนบ้านศรีมูลเรือง และโรงเรียนชุมชนบ้านกลาง หมู่บ้านเหล่าเหนือ หมู่บ้านหลายห้วย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหนุน หน่วยศึกษาดูงานพัฒนาการอนุรักษ์ดินน้ำแม่สองและมหาวิทยาลัยแม่โจ้ วิทยาเขตแพร่ เฉลิมพระเกียรติ

ดำเนินการศึกษาโดยนำศักยภาพที่ค้นพบ ในป่าห้วยป้อมมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้คณะครูนำไปทดลองจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน โดยมีครูภูมิปัญญาชาวบ้านร่วมเป็นวิทยากรและมัคคุเทศก์

มีการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลโดยการจัดเวทีประชุมเสวนา จำนวนหลายครั้ง พร้อมกับมีการออกแบบสอบถามปลายเปิด การสัมภาษณ์ การบันทึกประสบการณ์ การสนทนากลุ่ม การบันทึกภาพกิจกรรมและบันทึกเสียง เป็นต้น แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล ซึ่งสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ก่อนดำเนินการวิจัย

1. ได้พบว่าชุมชนป่าห้วยป้อมในอดีตมีจุดอ่อนในการอนุรักษ์ป่าและได้มีจุดแข็งในการอนุรักษ์ป่าเกิดขึ้นเมื่อประมาณปี 2535
2. ได้พบว่า สถานศึกษาเป้าหมายทั้ง 3 โรงเรียนยังไม่ได้บรรจุแหล่งเรียนรู้ป่าห้วยป้อมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน
3. ได้พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหนุนและองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกลาง ยังไม่มีการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณให้กับแหล่งการเรียนรู้ป่าห้วยป้อม
4. ได้พบว่า ป่าห้วยป้อมมีอ่างเก็บน้ำห้วยป้อมและมีถ้ำผาที่ผาน้อง และมีผาแหว เป็นสถานที่น่าสนใจและน่าท่องเที่ยว

5. ได้พบว่า ป่าห้วยป้อมยังไม่มีการบริหารจัดการในลักษณะแหล่งการเรียนรู้ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

หลังดำเนินการวิจัย

1. ได้ค้นพบว่า ชุมชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมสำรวจแหล่งเรียนรู้ป่าห้วยป้อม เป็นอย่างดี

2. ได้ค้นพบว่า ป่าห้วยป้อมมีความหลากหลายทางชีวภาพและค้นพบศักยภาพที่โดดเด่น จำนวน 7 แห่ง แล้วนำมาจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้เป็นอย่างดี

3. ได้ค้นพบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหนองได้มีการส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณ ในการปรับปรุงเส้นทางเท้า จัดทำสะพานทางเท้าคอนกรีตเสริมเหล็ก จัดทำห้องสุขาและจัดทำ บันไดคอนกรีตลงอ่างห้วยป้อมและจัดทำป้ายแหล่งการเรียนรู้ป่าห้วยป้อม

4. ได้ค้นพบว่า แหล่งการเรียนรู้ป่าห้วยป้อมเหมาะสำหรับบรรจุในหลักสูตรสถานศึกษาเชิงบูรณาการในสาระกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. ได้ค้นพบว่า นอกจากจะได้แหล่งเรียนรู้ป่าห้วยป้อมแล้วยังได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างครูในโรงเรียนกับครูภูมิปัญญาชาวบ้าน ได้ประสานสัมพันธ์กับบุคลากรขององค์กรต่างๆ ในการนำภูมิความรู้มาจัดการแหล่งเรียนรู้ป่าห้วยป้อม

6. ได้ค้นพบว่า ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งเรียนรู้ป่าห้วยป้อม เป็นองค์กร ใหม่ที่เกิดขึ้นพร้อมที่จะเป็นแกนหลักรองรับการบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้ป่าห้วยป้อมให้กับ สถานศึกษาและนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าห้วยป้อม

7. ได้ค้นพบว่า หน่วยศึกษาดูงานพัฒนาการอนุรักษ์ต้นน้ำแม่สอง มีความเหมาะสมที่จะเป็น ศูนย์ประสานงานให้กับสถานศึกษาต่างๆ ตลอดจนนักท่องเที่ยวที่จะเข้าไปในป่าห้วยป้อม โดยชมรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแหล่งการเรียนรู้ป่าห้วยป้อม เป็นผู้บริหารจัดการและมีมัคคุเทศก์

Abstract

The Project of The Research on The managing of Paa Hoey Pom Resource to be in Curriculum of Educational Institution by cooperation with community, educational institution and other organizations in local area, Song district, Phrae.

The proposes of this study was to study circumstance and potential of community, educational institution, organization in local area and the potential of Paa Hoey Pom in order to find the way to manage the resource Paa Hoey Pom to the educational institution curriculum which provide to Eco Tours.

This study was researched and developed through the participation of

- Songpittayakhom School.
- Srimoonreung School.
- Ban Klang Community School.
- Lou Noua villagers.
- Lai Hoey villagers.
- Sub District of Banklang Organization.
- Sub District of Ban-noon Organization.
- Mae Song Reservation and Development Educational Unit.
- Mae Joe University Regional Phrae.

The study investigated the out standing of the potential that hidden series in Paa Hoey Pom after that we took it into unit and distributed to school, teacher and students tried to study by supporting with wise men in village were the guides.

This study we experiment and practiced in local area and kept data by seminar many times and we also tried to collect the data by questionnaires, interview record the experience, conversation, picture and sound track, then analyzed and evaluated data and summarized included :

Before Study

1. In former time Paa Hoey Pom had some problems about cutting down the trees, destroyed the forest and drifting agriculture.

After that the people in community were aware of the problem they tried to protect the forest in 1992.

---

2. In three schools they never contain the resource of Paa Hoey Pom in the core course and students had no chance to study this.

3. There were no budget supporting from Sub District of Ban Noon and Ban Klang Organizations.

4. The villagers had been proud in the forest which had a reservoir, Phaa Phi Phaa Nong Cave, and Phaa Aew. They're the interesting things and seemed to make it to be the Eco Tours.

5. There was no administration about Paa Hoey Pom to be a resource of knowledge and traveling pleases.

After Study

1. The people in community cooperated in surveying very well.

2. In the forest, there were many kinds of organism and found out the outstanding potential of the forest around 7 places and we tried to make them into unit for students to learn.

3. The Sub District Organization of Ban Noon supported the budget to develop the route, the concrete bridge, the rest room, the concrete stairs down to the reservoir and they made a lot of the knowledge sings.

4. Paa Hoey Pom Learning Resource is good to integrate in school activity course curriculum to develop the learners.

5. Beside we have the knowledge resource; we have a chance to exchange experience and knowledge among the wise men, the teachers and the persons in each organization, too.

6. The Eco Tours Club of Paa Hoey Pom Resource is a new organization, and was born to be the core in administration of it very well.

7. Mae Song Reservoir and Development Educational Unit already to be the center of co-worker to any educational institute the want to study in the place since we have Eco-Tours Club, Guide Tours, and instructors to introduce the place to learners and tourists.